

ΥΠΠΟ: Νέοι πολιτιστικοί προορισμοί στη Μυτιλήνη και στο Αμπελικό της Λέσβου

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Το Υπουργείο Πολιτισμού, με συνέπεια στον στρατηγικό σχεδιασμό της Πολιτιστικής Χάρτας Ανάπτυξης και Ευημερίας συνεχίζει να αποδίδει, στο ακριτικό τόξο της χώρας, ολοκληρωμένα τα έργα πολιτισμού, παραδίδοντας στις τοπικές κοινωνίες μνημεία που διασώθηκαν, αποκαταστάθηκαν, παίρνοντας νέα ζωή.

Το ΥΠΠΟ αντιμετωπίζει την πολιτιστική κληρονομιά όχι ως στατικό αποτύπωμα του παρελθόντος, αλλά ως ζωντανό πυλώνα ταυτότητας, συνοχής και βιώσιμης ανάπτυξης επενδύοντας σταθερά σε έργα πολιτισμού, συνδέοντας την ιστορική μνήμη με το παρόν, δημιουργώντας ισχυρές προϋποθέσεις για το μέλλον και την

οικονομική ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών.

Την πρώτη ημέρα της διήμερης επίσκεψής της στη Λέσβο, η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη, απέδωσε στην τοπική κοινωνία και στους πολυπληθείς επισκέπτες της, αποκατεστημένα τον βόρειο περίβολο του Κάστρου Μυτιλήνης, τις στέγες και τους τρούλους του Ιερού Ναού Αγίου Θεράποντα, στη Μυτιλήνη, μνημείο με συναισθηματικό και θρησκευτικό αντίκρισμα στους κατοίκους, το εκσυγχρονισμένο Μουσείο Ρητίνης και τον αποκατεστημένο μεσαιωνικό Πύργο των Γατελούζων, στο Αμπελικό. Πρόκειται για έργα τα οποία προστατεύουν μνημεία διαφορετικών ιστορικών περιόδων και πολιτιστικών αναφορών, αναδεικνύοντας τη διαχρονική συνέχεια και τον πολυπολιτισμικό χαρακτήρα της Λέσβου.

Η Υπουργός Πολιτισμού, Λίνα Μενδώνη, δήλωσε: «Η προστασία, η αποκατάσταση και η ανάδειξη των μνημείων της Λέσβου αποτελούν σταθερή προτεραιότητα του Υπουργείου Πολιτισμού, στο πλαίσιο του ολοκληρωμένου στρατηγικού σχεδιασμού της Χάρτας Ευημερίας και Ανάπτυξης, διαφυλάσσοντας την πολιτιστική κληρονομιά του νησιού, καθιστώντας την μοχλό ανάπτυξης και εξωστρέφειας. Αποδίδουμε στους πολίτες έργα που αναβαθμίζουν το Κάστρο της Μυτιλήνης, ένα από τα σπουδαιότερα οχυρωματικά σύνολα της Μεσογείου, με την ολοκλήρωση των επεμβάσεων στον βόρειο περίβολο και την αποκατάσταση του ιεροδιδασκαλείου, ενός μνημείου που το 2022 ήταν έτοιμο να καταρρεύσει. Σήμερα, αποδίδεται πλήρως αποκατεστημένο για πολιτιστικές χρήσεις.

Οι τεχνίτες που κατασκεύαζαν έπιπλα και ολόκληρο τον ξύλινο οικισμό τους, δηλαδή σκάλες, κουφώματα, ταβάνια, πατώματα, πόρτες, και υλοτόμοι. Σε συνεργασία με το δασαρχείο, και μετά τα μετέφεραν στα εργαστήριά τους είτε δεδειγμένα δέντρα μέσα στο δάσος, που είτε τα κατασκευάζουν καίγοντας τα ναυπηγεία και η ξυλογλυπτική. Ντόπιοι ξυλογλύπτες κατασκεύαζαν στην Λέσβο είχε αναπτυχθεί και η ξυλογλυπτική. Ντόπιοι ξυλογλύπτες κατασκεύαζαν περίτεχνα τέμπλα για τις εκκλησίες και ξυλόγλυπτα έπιπλα, απαραίτητα σε κάθε σπίτι, όπως καθρέφτες, καναπέδες, λουλούδια, αετούς. Πολλά από τα εργαλεία μαραγκιών και ξυλογλυπτών ήταν κοινά.

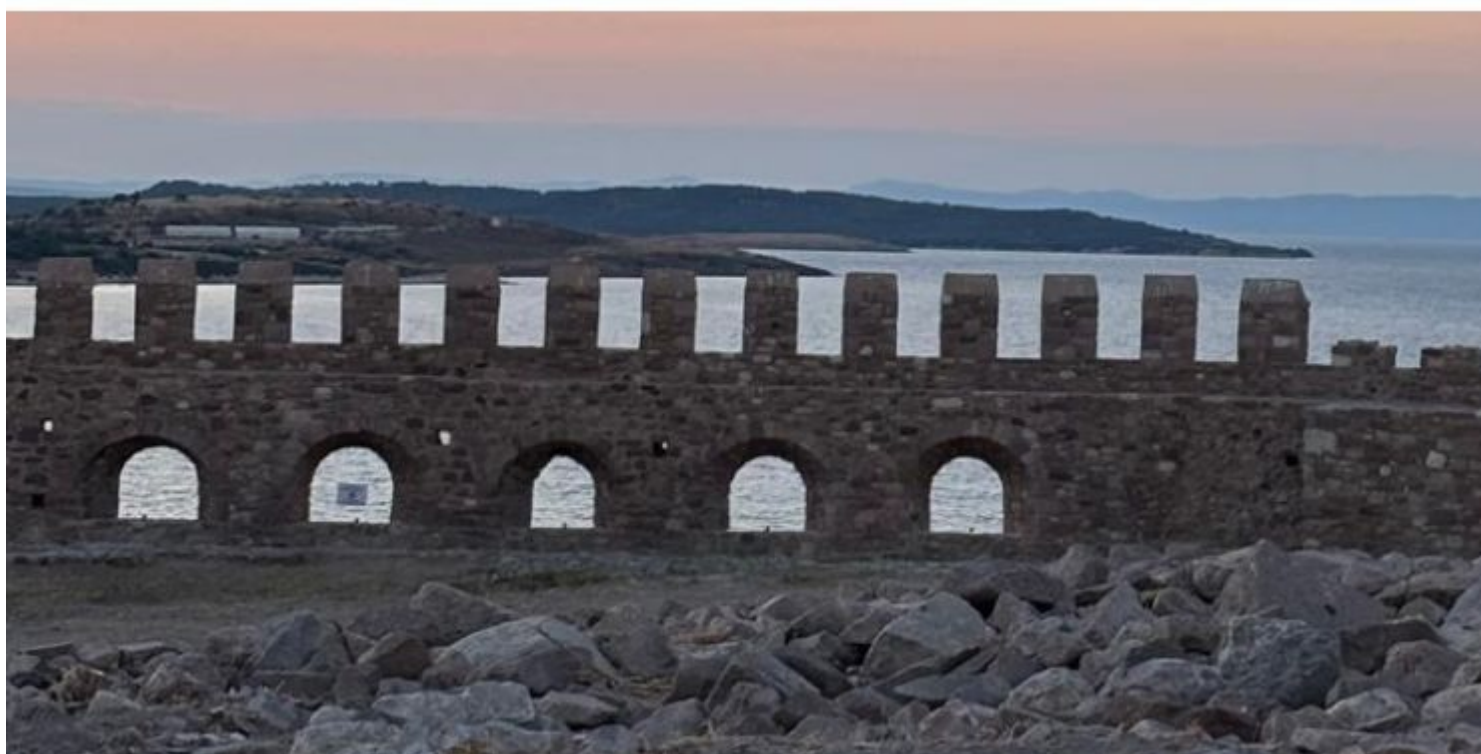
The Woodcarver and Carpenter

Carpenters were craftsmen who made furniture and all the wooden furnishings of houses, i.e. stairs, frames, ceilings, floors, doors. In their workshops they used the local wood of pine, walnut or plantain, which was supplied by the loggers. Many pine resiners were both carpenters and loggers. In collaboration with the Forestry Department, and after an auction, they felled suitable trees in the forest and transported them either to their workshops or to the island's shipyards, to build boats. In Lesbos, the art of woodcarving had also developed. Local woodcarvers made elaborate iconostases for churches and carved furniture that was essential in every home, such as mirrors, sofas, ornaments and chests, decorated with folk motifs, cypress trees, flowers and eagles. Many of the tools used for carpentry were also used for wood carving.

Από το 2019 έως σήμερα ολοκληρώθηκαν στο Άνω Κάστρο Μυτιλήνης περισσότερα από 900 μέτρα του οχυρωματικού περιβόλου, ενώ για τις εργασίες αναστήλωσης και αποκατάστασης έχουν διατεθεί συνολικά 18 εκατομμύρια ευρώ, από τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και των δύο τελευταίων προγραμματικών περιόδων του ΕΣΠΑ. Την ίδια στρατηγική υπηρετεί και η αποκατάσταση των στεγών του Ιερού Ναού Αγίου Θεράποντα, του εμβληματικότερου τοπόσημου της Μυτιλήνης. Με προϋπολογισμό 1.200.000 εκ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης, διασφαλίζεται η μακροχρόνια προστασία και διατήρηση του μνημείου, με ξεχωριστή αρχιτεκτονική και ιστορική αξία στο Βόρειο Αιγαίο. Αντίστοιχα, στο Αμπελικό, το εκσυγχρονισμένο Μουσείο Ρητίνης και ο πλήρως αποκατεστημένος μεσαιωνικός Πύργος, αποτελούν δύο πολύτιμους φορείς μνήμης και ταυτότητας. Το Μουσείο Ρητίνης τιμά τους ανθρώπους που συνέδεσαν τη ζωή τους με την καλλιέργεια και τη συλλογή της ρητίνης, αναδεικνύοντας παράλληλα τη διαχρονική ιστορία της περιοχής, ενώ ο Πύργος των Γατελούζων προβάλλει τη μεσαιωνική κληρονομιά της Λέσβου. Το Μουσείο και ο Πύργος συγκροτούν νέο πολιτιστικό προσορισμό για τη νότια Λέσβο, αποδεικνύοντας ότι η πολιτιστική κληρονομιά αποκτά πραγματική αξία, όταν παραμένει ζωντανή, εντάσσεται στην καθημερινότητα των πολιτών και μετατρέπεται σε δύναμη δημιουργίας, κοινωνικής συνοχής και βιώσιμης ανάπτυξης για τις τοπικές κοινωνίες».

Βόρειος περίβολος Κάστρου Μυτιλήνης και οθωμανικό ιεροδιδασκαλείο

Η αποκατάσταση του βορείου περιβόλου του Κάστρου Μυτιλήνης, στο τμήμα, από την Περιοχή Δ έως τη Βυζαντινή Δεξαμενή, συνολικού προϋπολογισμού 2.500.000 ευρώ, υλοποιήθηκε κατά την περίοδο 2021-2025 με χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Το έργο περιλάμβανε εκτεταμένες αναστηλωτικές επεμβάσεις, αποκαταστάσεις και ανακτήσεις τμημάτων του τείχους, συντήρηση των λιθοδομών, καθώς και εργασίες υποστύλωσης και αντιστήριξης, με στόχο τη μακροχρόνια προστασία και διατήρηση του μνημείου. Παράλληλα, πραγματοποιήθηκαν εργασίες σταθεροποίησης των βραχώνων, εγκαταστάθηκε νέο δίκτυο φωτισμού, εκσυγχρονίστηκε το φυλάκιο, αναβαθμίστηκε αισθητικά ο περιβάλλων χώρος και αναβαθμίστηκε η πληροφόρηση των επισκεπτών (ενημερωτικό φυλλάδιο, φυλλάδιο Braille και αρχαιολογικός οδηγός, ενημερωτικές πινακίδες).

Ο βόρειος περίβολος του Κάστρου Μυτιλήνης πριν και με

Η αποκατάσταση του Κάστρου συνεχίζεται με το έργο αποκατάστασης του Μεγάλου Περιβόλου, συνολικού προϋπολογισμού 3.200.000 ευρώ, το οποίο υλοποιείται στο πλαίσιο του Περιφερειακού Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο 2021-2027» με ορίζοντα ολοκλήρωσης το 2028. Στόχος του έργου είναι η άρση των ετοιμορροπιών και η συνολική αποκατάσταση του σημαντικότερου σωζόμενου τμήματος του Κάστρου Μυτιλήνης, μέσω εργασιών συντήρησης, στερέωσης και αναστήλωσης, διαμόρφωσης διαδρομών επισκεπτών, εκσυγχρονισμού των

υποδομών και της εγκατάστασης φωτισμού ανάδειξης.

Η αποκατάσταση του οθωμανικού ιεροδιδασκαλείου (Μενδρεσέ) στο Κάστρο Μυτιλήνης, έργο συνολικού προϋπολογισμού 1,5 εκατ. ευρώ, χρηματοδοτήθηκε από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και υλοποιήθηκε με αυτεπιστασία από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λέσβου. Οι εργασίες περιλάμβαναν τη στατική ενίσχυση και την αποκατάσταση του ιστορικού μνημείου, τη συντήρηση των λιθοδομών και των επιφανειών του, την αντικατάσταση της στέγης, τη διαμόρφωση και ανάδειξη του περιβάλλοντος χώρου, καθώς και την εγκατάσταση νέου φωτισμού, συμβάλλοντας τόσο στην προστασία όσο και στην προβολή του σημαντικού αυτού μνημείου.

Ιερός Ναός Αγίου Θεράποντα

Ο Ιερός Ναός Αγίου Θεράποντα Μυτιλήνης είναι μνημείο ιδιαίτερης ιστορικής, αρχιτεκτονικής και θρησκευτικής αξίας, αλλά ταυτόχρονα εξαιρετικά απαιτητικό ως προς τις εργασίες αποκατάστασής του, λόγω των σοβαρών προβλημάτων που αντιμετώπιζε στις στέγες του. Πραγματοποιήθηκαν εκτεταμένες εργασίες συντήρησης και αποκατάστασης των στεγών, των τρούλων, των όψεων και των κουφωμάτων του μνημείου και αναβάθμισης των ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων συνολικού προϋπολογισμού 1.200.000 ευρώ.

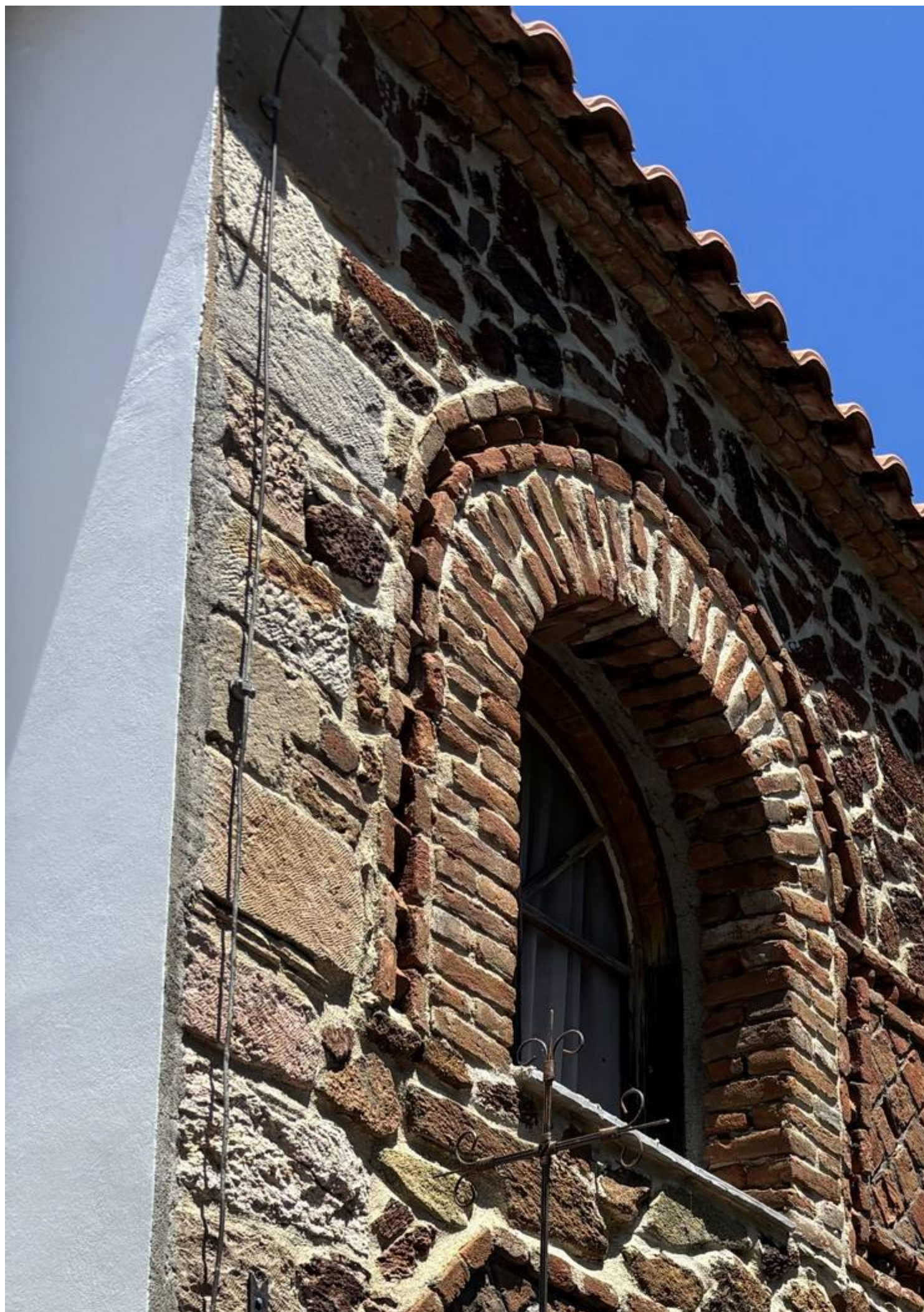

Παράλληλα, το Υπουργείο Πολιτισμού υλοποιεί σε συνεργασία με την Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου και τον Δήμο Μυτιλήνης, το έργο της αποκατάστασης των όψεων του Ναού. Με την ολοκλήρωση και αυτής της επέμβασης, ο Ιερός Ναός Αγίου Θεράποντα θα είναι πλήρως αποκατεστημένος, διασφαλίζοντας τη διατήρησή του για τις επόμενες γενιές, ως ένα από τα σημαντικότερα θρησκευτικά και αρχιτεκτονικά μνημεία της Λέσβου.

Μουσείο Ρητίνης και Μεσαιωνικός Πύργος, στο Αμπελικό

Το Μουσείο Ρητίνης, το μοναδικό στο είδος του στην Ελλάδα, ιδρύθηκε το 1994 από την κοινότητα Αμπελικού, ως έκφραση της βαθιάς ανάγκης των κατοίκων να διασώσουν τη μνήμη της ρητινοσυλλογής και να τιμήσουν τους ανθρώπους που έδεσαν τη ζωή τους με το πευκοδάσος. Ψυχή αυτής της προσπάθειας ο π. Ευστράτιος Κατάμπουρας που συγκέντρωσε και διέσωσε τα σχετικά αντικείμενα συμβάλλοντας καθοριστικά στην υπόσταση του Μουσείου. Το έργο του εκσυγχρονισμού και της επέκτασης της έκθεσης του Μουσείου Ρητίνης στο Αμπελικό, συνολικού προϋπολογισμού 540.000 ευρώ, χρηματοδοτήθηκε από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου και υλοποιήθηκε με επίβλεψη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λέσβου. Στόχος της ήταν η συνολική αναβάθμιση του Μουσείου και η δημιουργία μιας σύγχρονης, λειτουργικής και ελκυστικής μόνιμης έκθεσης.

Το Μουσείο παρουσιάζει τρεις εκθεσιακές πτέρυγες. Η πρώτη είναι αφιερωμένη στην βαθιά, ενωμένη με τη φύση, συλλογή και την επεξεργασία της ρητίνης, η δεύτερη στα αρχαιολογικά ευρήματα που μαρτυρούν την κατοίκηση της ευρύτερης περιοχής, από τους ελληνιστικούς και ρωμαϊκούς έως τους βυζαντινούς και νεότερους χρόνους. Η τρίτη στη θρησκευτική και λατρευτική ζωή του τόπου. Στο πλαίσιο του έργου πραγματοποιήθηκαν από το ΥΠΠΟ και την αρμόδια Εφορεία εργασίες συντήρησης των αρχαιολογικών ευρημάτων, αναδιαμόρφωσης και επέκτασης των εκθεσιακών χώρων, εγκατάστασης νέων προθηκών και σύγχρονου φωτισμού, καθώς και παραγωγή εποπτικού υλικού που εμπλουτίζει την εμπειρία των επισκεπτών. Με την ολοκλήρωση του έργου, το Μουσείο Ρητίνης Αμπελικού αναδεικνύεται σε έναν σύγχρονο πολιτιστικό προορισμό, που διαφυλάσσει τη μνήμη της ρητινοπαραγωγής και της ιστορίας της περιοχής.

Στην ίδια χρονική αφήγηση εντάσσεται και ο μεσαιωνικός πύργος του Αμπελικού, χτισμένος κατά την περίοδο κυριαρχίας των Γατελούζων, αποτελώντας μέρος του ευρύτερου δικτύου επιτήρησης και άμυνας της Λέσβου, σιωπηρό μάρτυρα των αιώνων που πέρασαν. Σήμερα, ο Πύργος αποκατεστημένος και αναδεδειγμένος δεν στέκει ως κατάλοιπο του παρελθόντος. Αποκτά νέα ζωή και μετατρέπεται σε χώρο συλλογικής μνήμης. Το έργο της αποκατάστασής του, προϋπολογισμού 400.000 ευρώ, χρηματοδοτήθηκε από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων Βορείου Αιγαίου.

Στα εγκαίνια των έργων συνόδευσαν την Υπουργό Πολιτισμού, ο Δήμαρχος Μυτιλήνης Παναγιώτης Χριστόφας, οι βουλευτές Λέσβου Χαράλαμπος Αθανασίου και Παναγιώτης Παρασκευαΐδης, ο Προϊστάμενος της Διαχειριστικής Αρχής Βορείου Αιγαίου Γεώργιος Πλακωτάρης, εκπρόσωποι της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, των Ενόπλων Δυνάμεων, του Κλήρου. Σε υπηρεσιακό επίπεδο, ο Έφορος Αρχαιοτήτων Λέσβου Πάυλος Τριανταφυλλίδης, ο Προϊστάμενος των Διευθύνσεων Αναστήλωσης Αρχαίων Μνημείων και Βυζαντινών-Μεταβυζαντινών Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού Θεμιστοκλής Βλαχούλης, ο Προϊστάμενος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του ΥΠΠΟ Γιάννης Μυλωνάς, η Προϊσταμένη της Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Βορείου Αιγαίου Ελένη Στεφάνου, και υπηρεσιακά στελέχη.

Ο Ι.Ν του Αγίου Θεράποντα με αποκαταστημένα τη στέγη και τους τρούλους

Το οθωμανικό ιεροδιδασκαλείο στο Κάστρο Μυτιλήνης πριν κ